

1. UVOD U SAUČESNIŠTVO

Saučesništvo (lat. *concursum plurium ad delictum*) predstavlja takve radnje pomoću kojih se umišljajno doprinosi ostvarenju krivičnog djela koje izvršava neko drugi (doprinos tuđem djelu). Bez obzira što je kod saučesništva riječ o zajedničkom ostvarenju krivičnog djela, za razliku od saizvršilaštva gdje svi učesnici u djelu imaju poziciju izvršilaca zato što učestvuju u svom djelu, kod saučesništva se radi o učesnicima u djelu koje izvršava drugo lice, oni sa svojim radnjama samo daju doprinos glavnom djelu. S obzirom na to, njihove radnje nisu samostalne, one krivičnopravni značaj dobijaju samo u vezi i preko radnje izvršenja koju preduzima glavni izvršilac krivičnog djela, koji je centralna saučesnička figura.

Saučesnici su oni učesnici u ostvarenju krivičnog djela koji preduzimaju radnje koje se nalaze van zakonskog bića krivičnog djela, riječ je o radnjama kojima se drugo lice umišljajno navodi na izvršenje djela ili radnje kojima se drugo lice samo pomaže u tome. Prvi se nazivaju podstrekačima, a oblik saučesništva se naziva podstrekavanje, a drugi se nazivaju pomagačima, a oblik saučesništva pomaganjem. Riječ je o radnjama koje se kvalitativno razlikuju od izvršilačkih, odnosno saizvršilačkih radnji. Ranije zakonodavstvo je poznavalo i organizovanje zločinačkog udruženja kao jedan od oblika saučesništva, što je sada izostavljeno i kažnjivo je samo kao posebno krivično djelo u posebnom dijelu krivičnih zakona.

Saučesništvo kao oblik zajedničkog ostvarenja krivičnog djela od više lica podrazumijeva postojanje nekoliko uslova, a to su: radnja koja predstavlja doprinos djelu, svijest i volja o zajedničkom ostvarenju krivičnog djela i glavno djelo i izvršilac. Objektivni element saučesništva sastoji se u tome da je saučesnik preduzeo radnju koja je kauzalno povezana sa djelom, da je saučesnik dao svoj doprinos u izvršenju djela i nastupanju zabranjene posljedice i slično. Riječ je o radnjama koje se pojavljuju kao podstrekavanje i pomaganje, odnosno kao radnje koje nemaju karakter radnje izvršenja. Bez obzira što saučesnik neposredno ne izvršava neko djelo on u njemu participira, tj. smatra se da uzima učesće na posredan način, kroz radnje izvan bića krivičnog djela. Doprinos koji saučesnici daju u zavisnosti od okolnosti konkretnog slučaja, treba biti relevantan za ostvarenje datog djela. Stoga neće postojati saučesništvo ukoliko doprinos u tom kvalitetu nema, jer se ne može reći da su takvi saučesnici sa tim radnjama dali doprinos u ostvarenju djela. Drugi, subjektivni element saučesništva je važna odrednica

saučesništva bez koje saučesništva nema. Potrebno je da na strani saučesnika postoji svijest da zajedno sa drugim dobrovoljno učestvuju u ostvarenju jednog krivičnog djela, odnosno preduzimaju radnje koje su usmjerene na krivično djelo. Iz toga proizilazi da oni moraju biti svjesni djela i učinioca i da je izvršilac po pravilu svjestan da krivično djelo ostvaruje uz učešće drugog ili drugih lica. Takođe, kao treći bitan element za postojanje saučesništva u literaturi se navodi postojanje glavnog djela i njegovog izvršioca, zato što saučesništvo zavisi od toga (princip zavisnosti ili akcesornosti saučesništva). Dakle, potrebno je da je krivično djelo izvršeno ili pokušano, odnosno da su preduzete kažnjive pripremne radnje, jednom riječju, nužno je da je glavni učinilac svojim radnjama ušao u kriminalnu ili kažnjivu zonu.¹

---

¹ Babić, M., Krivično pravo, Opšti i posebni dio, prvo izdanje, Banja Luka, 2008.godine, str. 134.